

Znovužehnání návesního kříže v Nové vsi II (2022)

Napsal uživatel Reichová Markéta dne 29 Květen, 2022 - 10:25.

Znovužehnění návesního kříže v Nové vsi II

Odpoledne 28. května se na novoveské návsi setkali starosta obce Jiří Mokošín, místostarostka Markéta Reichová, farář R. D. Martin Sklenář z farnosti Český Brod, restaurátor Jan Příbyl z Tismic a spisovatel Jan Psota z Hradešína, společně s hloučkem asi patnácti návštěvníků. Ještě před konáním akce využili někteří z účastníků posekaného travnatého prostranství, aby usedli pod korunou nedaleko kříže stojící staré lípy.

Příprava projektu obnovy kamenných křížů probíhala ještě za úřadování starostky Radky Novákové v roce 2016, kdy obec vyvěsila na 6 měsíců veřejnou vyhlášku k vyřešení nejasného majetkoprávního vztahu ke dvojici rostoklatských křížů. Jednalo se o pískovcový kříž s kamenným oltářem z roku 1824 před čp. 14 a pseudogotický kříž rodiny Chroustovy z roku 1853 na rozcestí do Břežan II a Nové Vsi II. Po uplynutí lhůty a nepřihlášení potencionálních vlastníků bylo možné tyto „opuštěné“ kříže začlenit

do majetku obce. Do projektu byl před dvěma lety přednostně přidán třetí návesní kříž v Nové Vsi II z roku 1875, který trpěl nejzávažnějším poškozením a tak byl v letech 2021–2022 restaurován jako první.

Starosta v 15 hodin přivítal přítomné, představil hosty a poděkoval novoveským firmám a jednotlivcům HG STAV, s r. o., Martin Hušner, Spojovací materiál, s r. o. a dalším příznivcům obnovy, kteří finančně přispěli k restaurování kříže, ale chtěli zůstat v anonymitě.

Spisovatel pronesl několik slov o příběhu novoveského kříže. Na jeho místě podle stabilního katastru stávala roku 1841 menší zděná obdélná kaplička orientovaná na východ, která mohla být hypoteticky zakončena zvonovou vížkou. Její zasvěcení není známo, víme však, že se u ní konala posvěcení na svátek sv. Kateřiny, připadající na 25. listopadu. Západní stěna kapličky mívala zaoblená nároží. Naposledy byla kaplička zakreslená na plánu III. vojenského mapování z let 1877–1878, přestože na jejím místě stával již dva roky nový kříž.

Iniciátory postavení návesního kříže byli Ludmila Chroustová z čp. 22 společně s vejmkářem (rolníkem na odpočinku) Václavem Prokůpkem z Nové Vsi II čp. 13, kteří roku 1875 postavili osmiboký pískovcový podstavec. Litinový kříž s korpusem Spasitele daroval kníže Jan II. z Lichtenštejna a byl přivezen nejspíš ze sídla patronátního úřadu velkostatku v Uhříněvsi. Zajímavou okolností je, že se v obci stavěly zároveň kříže dva. Druhý kříž před nájemním hostincem čp. 8 stavěl vejmkář Tomáš Strnad. Svěcení obou novoveských křížů proběhlo 17. května 1875 za obrovské účasti veřejnosti (odhad několik set až tisíc lidí). Do obce v ten den dorazila procesí z Tuklat, Rostoklat, Štolmíře, Hradešína se svými duchovními správci a zástupci. Vysvěcení obou křížů vedl patrně farář Matěj Choděra z farnosti Tuklaty. Návesní kříž byl podle objeveného rytého letopočtu „1930“ na stěně nejspodnějšího schodu pískovcové základny opravován. K poškození kříže došlo ve 2. polovině 20. století traktorem ale i údery blesku, což poškodilo litinovou část, již bylo nutné stáhnout železným pásem. Další poškození měli na svědomí nepřizpůsobiví obyvatelé obce (romové), kteří odlomili litinovou nápisovou desku ve snaze ji zpeněžit ve sběrných surovinách. Část desky byla roku 1994 objevena a uschována v novoveském obecním domku čp. 26.

Restaurátor seznámil přítomné s technickými postupy a procesem obnovy kříže, která probíhala v letech 2021–2022. Podařilo se mu zjistit, že identický litinový krucifix se dochoval v areálu kostela sv. Michaela v severočeské Rokytnici nad Jizerou. Oba kříže nejspíš odlila stejná slévárna. Litinová zdobná část novoveského kříže byla značně poškozena, zohýbána a dokonce nebyla kompletní. Probíhalo očištění kamene, odlití a doplnění chybějící litiny, zlacení plátkovým zlatem, natření ochranným nátěrem s obsahem zinku a zasazení dvojice nápisových desek z kararského bělavého mramoru. Deska zasazená v severní stěně osmibokého soklu obsahuje text v původním znění, který obsahovala rozbitá litinová deska. V opačné jižní části soklu je zasazena deska popisující současnou obnovu.

Farář poté přistoupil ke slavnostnímu vysvěcení. V úvodním slovu všem příchozím vysvětlil vznik a původ znamení kříže. Pohovořil o tom, že kříže bývaly vztyčovány původně bez korpusu těla Ježíše Krista, který byl na kříž ikonograficky umisťován až od středověku. Proběhla modlitba, svěcení a pořízení společné fotografie. Novoveští, kteří si nechali tuto akci ujít, mohou jen litovat, že přišli o tak příjemné setkání, které završilo obnovu novoveské dominanty a její uchování pro další generace. Druhý kříž stojí na soukromém pozemku u bývalého hostince čp. 8. Jeho odkoupení do majetku obce se od vlastníků nepodařilo a obec nemůže obnovovat objekty na cizích pozemcích. Za sebe jsem velice šťastný, že došlo k obnově památky, k níž směla napomoci publikace Drobné památky v Úvalech a okolí, čehož si ve skrytu duše a srdce vážím. zdroj. [Rostoklatský Zvěstovatel č. 186](#)

Jan Psota

Příloha

[psotanovoveskakaplickajestenamapezroku1877iiiv
ojenskemapovani.jpg](#)

[psotaobjektkaplickynaprotiusedlosticp4namapesta](#)

Velikost

188.06 KB

73.98 KB

Příloha

Velikost

[bilnihokatastruzroku1841janpsota.jpg](#)

Rostoklaty:

- [Kronika](#)

URL zdroje: <http://rostoklaty.cz/content/znovuzehnani-navesniho-krize-v-nove-vsi-ii-2022>